

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.40
Pol leta . . . . . „ 2.20
Četrt leta . . . . . „ 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „pol-lanica“ se plačuje za navadno trisopno vrato:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru

SOČA

Povsemizus število dobivajo po 8 kr. v tobakurnicah na Starom trgu in v Nanski ulici in v prodajalnici G. Likarja v Somenških ulicah h. št. 10.

Dopisi naj se pošiljajo uredništvu Via Mercato 12, naročnina pa opravištvu „Soča“, Via Sarmatiaró št. 10.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi na se blagovoljno frankujejo. Delavcem in drugim nepravičnim se naročnina eniža, ako se njihovi pri opravištvu.

Sodnijske zadeve na Goriškem.

Zastopnik naših slovenskih kmečkih občin v državnem zboru imel je 8. maja t. l. daljši govor, v katerem je razkrival nekatere pomankljivosti v našem pravosodju ter zahteval, naj se odpavijo. Da bodo našim čitateljem dotične besede, kolikor smo jih mogli ponatieniti iz „Slov. Naroda“, bolj umevne, dali smo posameznim odstavkom posebne napise.

I. Vcdstvo zemljiških knjig.

Z uvedanjem zemljiških knjig je postalo novo delo. Okrajna sodišča poprej niso imela dela z zemljišnimi knjigami; poprej je bila samo deželna deska v Gorici za vso deželo in notifikacijske knjige v Trzinu in Istri, za katere ni bilo treba dosti posebnih uradnikov. Sedaj so pa pri vseh okrajnih sodih zemljiške knjige, za katere je trebaj knjigo vodij. Dosedanja praksa, da ondu, kjer sta dosedaj dva kancelista, jednega narode za knjigovodjo, je napačna; kajti dela za kanceliste ni manj, nego prej več, temu se je pridružilo delo knjigovodje, če ta dela pri zemljišni knjigi, pa druga dela potem zaostajajo.

Že v bugetni debati sem omenil, da je v Tolminu imenovan kancelist za knjigovodjo.

Ondu sta dve mesti kancelistov sistemizovani in tudi potrebni.

Ker se je jeden kancelistov imenoval za knjigovodjo, imel bi se bil zameniti z drugim. To se je zgodilo, pa so ga poslali v Pulj v službovanje. Od tega Tolmin nima ničesar. Dela zaostajajo, in stranki je vse jedno, ali zaostajo na mizi sodca ali pa ekspeditorja. Stranka hoče hitro rešitev in uročitev razsodbe. Prosim torej Njega eksoelenco, da temu odpomoro.

Nadalje sem tedaj omenil, da bi se pri imenovanju zemljišnih knjigovodij gledalo na to, da bodo zmožni slovenščine, ker je prebivalstvo vseh sodnih okrajev slovenskega dela dežele Goriške, ne izimši za mesto delegovanega okrajnega sodišča, čisto slovensko.

Opozarjal sem na to, da zaradi pomanjkanja znanja slovenščine imenovanega knjigovodje pri za mesto delegovanem sodišči slovenske ukujžbe niso mogoče.

Naša okrajna sodišča se zmirom ne držè ministrske naredbe, da bi slovenske uloge sloveoski reševala in slovenske rešitve slovenski upisovala v zemljiške knjige. Meni samemu se je to zgodilo in moral sem se pritožiti. To se pa ne sme več zgoditi, nastavljeni morajo se uradniki, ki so zmožni jezika, kajti brez znanja jezika ne morajo opravljati službe, kakor se gre.“

2. Mestno-odredjena in okrajna sodnija v Gorici.

„Pri tej priložnosti opozarjal bi visoko vlado na neko drugo zadevo.

Spominjam se, da je že pred leti deželni zbor v Gorici sklenil peticijo do pravosodnega ministerstva, v kateri se prosi, da se za mesto delegovano okrajno sodišče razdeli za mesto delegovano okrajno sodišče in okrajno sodišče za okolico Goriško. Ni vse jedno, če pripadajo za mesto delegovanemu okrajnemu sodišču ali pa imajo svoje okrajno sodišče s posebnim okrajnim sodcem, kajti za mesto delegovano okrajno sodišče je podrejeno predsedniku okrožnega sodišča, oziroma deželnega sodišča, kjer je. Ta določa osebe, ki imajo opravljati službo pri za mesto delegovanem okrajnem sodišči in te osebe podrejene so le njegovi disciplinarni oblasti. Tu se prigodi, da obdržuje zase najboljšo moči in manj zmožne moči odkazuje za mesto delegovanemu okrajnemu sodišču in da imajo slabe moči ta sodišča, katere imajo v civilnih stvarih največjo kompetenco in največje delo. V Gorici pošiljajo k za mesto delegovanemu sodišču take uradnike, katerih pri okrožnem sodišči rabiti ne morejo, ki večkrat ne znajo jezika. Tak uradnik more zaslišavati priče, pa njih jezika ne razume in se tudi za tolmača ne briga. Kam naj to vede? To vede, tja, da zasliševanja niso prava, ali pa so nepopolna in

se vsled pritožbe stranke morajo z nova začeti. Vsega tega bi ne bilo, da bi se nastavljale osebe, večje jezika.

Še neka druga stran mora se tukaj jemati v poštev. Kolegijalna sodišča se največ bavijo s kazenskimi zadevami. Če jeden svetnik zbolji in ima biti obravnava, se ker vzamejo sodno osebo od za mesto delegovanega okrajnega sodišča; večkrat se je že v Gorici pripetilo, da so se povabile stranke, da se zaslišijo kakor priče, ali da se izvrši zapuščinska obravnava, pa so se zopet morale poslati domov, ker je bil dotični uradnik poklican h kazenski obravnavi. Kaj takega bi se ne smelo pripetiti in zaradi tega je priporočati, da se za mesto delegovano okrajno sodišče odloči od okolice in se za poslednjo osnuje posebno okrajno sodišče v interesu pravosodja, to je priporočati tembolj, ker bi poslednjo potem imelo čisto slovensko prebivalstvo in bi se od uradnikov vedno ne zahtevalo, da morajo znati tri jezike, nemščino, slovenščino in italijanščino, kar je semtertja jako težko; nadalje bi bilo priporočati, da bi se tri slovenske občine Mešana, Biljana in Dolnja, katere sedaj pripadajo Korminskemu okrajnemu sodišču, pridružile sodišču za okolico Goriško, da bi ne bile več uvrščene v okrajno sodišče, kjer je prebivalstvo čisto italijansko in kjer je še ta neugodnost, da se nastavljajo uradniki, ki so zmožni samo italijanščine, ne pa tudi slovenščine, s čimer dela se Slovincem krivica. To se dogaja baš v Korminu, kjer ni noben sodni uradnik in tudi noben kancelist zmožen slovenščine v besedi in v pismu, zato je ne morejo tukaj Slovenci niti občevati in obravnavati s sodiščem v slovenščini.“

3. Porotne in druge sodnije v Gorici.

„Sedaj prehajam k drugemu sredstvu in to je jezikovno vprašanje. Rekel sem, da je za izvrševanje pravičnega in nepristranskega pravosodja neobhodno potrebno, da zna dotični sodci ali uradnik jezik stranke, s katero obravnava. Kje je pa res tako? Jaz hočem pred vsem ozirati se le na svojo ožjo domovino, to je okoliš apelacijskega sodišča Tržaškega. V Gorici vrše se kazenske obravnave pred porotniki vedno v prisotnosti tolmača in zakaj? Zaradi tega, ker so porotniki navadno Italijani.

Obravnave so počasne in jako teže italijansko prebivalstvo in porotniki se mnogokrat povprašujejo, kako da mi moramo soditi tudi Slovence, zakaj se stvar tako ne uredi, da bi sodili Slovenci Slovence, mi pa le Italijane ter se bi nam tako delo olajšalo? To je zaradi tega tako, ker bi se sicer obravnave, še bolj podaljšale, ko bi se dopustili slovenski porotniki. Predsednik, ki vodi obravnavo, vprašuje v italijanščini stranke, če so slovenske, tolmač vprašanja tolmači slovenski, stranka odgovarja slovenski in tolmač prevaja v italijanščino in se potem italijanski zapisuje.

Od slovenskih okrajnih sodišč prihajajo največ nemški zapisniki o preiskavah, ki se prečitajo tudi v nemščini, italijanski porotniki jih ne razumejo, morajo se torej prevajati v italijanščino, pa tudi stranke jih ne razumijo in potem se morajo zapisniki prevajati še v slovenščino. To se neskončno vleče. Zatorej je neobhodno, da se jedenkrat odpomoro temu nedostatku in jaz opozarjam na to, da se je jedenkrat že vsa porotniška klop v Gorici, Italijani in Slovenci vkupe, obrnila s prošnjo do pravosodnega ministerstva, naj se razdele porotniki v dve ktepi, v slovensko za Slovence in italijansko za Italijane, da ne bo treba prevajanja. Pa je tudi v interesu pravosodja, da porotniki umejo jezik onih, katere sodijo. Proslavljata se usrnost in javnost civilne pravde, ker se trdi, da neposrednost največ pripomoro sodcu, da more pravično soditi.

Če velja to o civilni pravdi, velja še v večje meri o kazenski. Če sodci tega nič ne razumejo, ki ga morajo soditi, če se jim izpovedbe le pretolmačijo, kakor jih razume tolmač — in to je deloma subjektivna stvar — potem ne dobe pravega utisa, katerega bi dobili, ko bi ga neposredno slišali in razumeli in zaradi tega se večkrat razsodbe ne ujemajo

z dejstvi. Vsemu temu bi se odpomoglo, če se razdeli porotniška klop.“

„Ravno to velja tudi glede kolegije štirihih sodcev, ki ima soditi o navadnih sločinah, ki se kasnujejo s ječo manj nego petih let. Poinagajo si tako, vsaj v Gorici, da sodni kolegij tako sestavijo, da polovica sodcev zna slovenski, in drugim predsednik prevede tako, kakršen utis je on dobil in on ne more biti nezmožljiv; sodec mora dobiti neposreden utis izpovedbe zatočenca in le ta ima naj uplivati, potem more biti pravosodje stvarno in pravično. Kakor v Gorici, ravno tako godi se tudi v Trstu in Rovinji, morda pa še alahil. Tudi ondu bi se moralo odpo-moči in to se lahko sgoti, če se jedenkrat povabijo slovenski porotniki, drugikat pa italijanski.

Sedaj pa bodem govoril še o civilnih sodnih zadevah. V civilnosodnih zadevah bi se moralo soditi v onem jeziku, v katerem se je podala uloga. To se ne godi, vsaj zmirom ne, in večkrat se hoče temu izogniti.

Najalabše je ondu, kjer priče zaslišava sodci, ki ni večš njihovega jezika. Tu se do tega ne drže, da bi povabili sodno zapriseženega tolmača, temveč zadovoljujejo se s tem, da prevaja zapisnikar, ki sam edva slovenski zna, pogostem pa še navadni diurnist. Da tako postopanje ni pravo in ne ugaja zakonu, se mi bode priznalo, in strogo bi se moralo gledati na to, da bi pravosodni uradniki zares praktično znali jezik.

Dopisi.

V Gorici, 30. maja. — Imamo jo, namreč „Goriško žensko podružnico sv. Cirila in Metoda“ po vseh pravilih in v polnem redu. Pretaklo nedeljo imela je svoj prvi redni občni zbor, kakor je bilo v „Soči“ že naznanjeno. Dasi je bilo predpoldne dovolj slabo vreme, zbralo se je vendar precejšnje število gospa in gospic v dvorani goriške čitalnice. Mnoge došle društvenice bile so pooblašene, da so zastopale druge, ki niso mogle priti. Tako je bil zbor v resnici lep; a koj s početka, še predno se je začelo zborovanje, raznesla se je med navzočimi nevšečna vest, da gospa časna predsednica ne more priti k občnemu zboru, ker je bolesta, in da sploh ne more prevzeti dalje dosedanjega mesta v društvu. Bil je sam njen soprog, ki je prinesel to tužno vest med navdušene zborovalke. Vслед tega predsedovala je zboru ter vodila opravila namestnica gospa Marija Kanclerjeva, učiteljeva soproga.

Predsednica pozdravi navzoče ter začne zborovanje in da besedo tajnici, gospej Avgusti Pirjevčevi, ki je prečitala daljše s pravo vnetostjo sestavljen poročilo o društvu, njegovem početku in sedanjem stanju do današnjega dne. Ker je „Soča“ uže zadnjič objavila več podatkov, ki zadevajo ustanovitev te podružnice, nečemo danes ponavljati poročila tajničnega, le to naj povemo, da do časa občnega zbora je imela podružnica uže 58 udov, kar daje utemeljeno upanje, da se bo ta zavod prav lepo razcvital. H koncu svojega poročila pozivlja tajnica vse društvenice, naj delajo pogumno in vztrajno za blagi namen podružnice, zagotavlja, da božja pomoč ne zostane pri podjetji, ki ima najblajši namen. Zbor vzame s pohvalo prebrano poročilo na znanje.

Na to je bila volitev stalnega odbora. Pervomestnica je izvoljena gospa Jaspina Premrou, železniškega uradnika soproga, ki je volitev sprejela ter v lepih besedah zahvalila se zborovalkam za skazano zaupanje, obetajoč, da ji bo prijetna dolžnost in skrb voditi novo društvo na podlagi potrjenih pravil po poti, ki vede do lepega in vzvišenege smotra tega društva. Njena namestnica je gospa Marija Šautel, soproga tukajšnjega profesorja, ki se je udala splošno želji občnega zbora ter prevzela to mesto. Zapisničarica izvoljena je zopet gospa Avgusta Pirjevčeva, ki je od prvega začetka sodelovala pri podružnici; blagajnica pa gospa Ma-

rja ... ki je zboru predsedovala. Njima ... gospodični Marija Jug in Pavla Leban. V popolnem soglasju in v lepem porazumljivem vršile so se volitve, ki so dale podružnici načelnstvo, katero se natanko zaveda svojih dolžnosti in katero jih bo tudi izpolnjevala.

Potem so prišli na vrsto razni svoji predlogi. V mesta bodo skrbele odbornice za svojimi namestnicami, da se bo podružnica širila ter da bo blagodejno uspevala. V okolici in po ... imenovali se bodo poverjenice, ki bodo pospeševale podružnične namene; odbor bo imel pravico obratiti bodoče poverjenice ter naprositi jih, da sprejmejo domoljubno in rodoljubno nalogo. Slednjič se sklenejo zakvale, ki naj se izrečejo nekaj oseb; nekaj pismene, slavni goriški čitalnici, da se ... začela prostoro, predsedniku Spinciču, ki se je ... go trudil pri ustanovitvi, gospodu ... kerju, ki je vodil začeta dela, in tržaški ženski podružnici na njeni čestitki in prijaznosti. Došel je bil brozjavni potom preprijazen pozdrav prof. Spinciča in rodovine Kovaričeve od Sv. Lucije, ki se pa ni mogla objaviti o pravem času, tamveč se je potem naznanila, če je bilo mogoče. Ko je bil končan dnevni red, končalo je tudi zborovanje, a ob enem začel je med odbornicami razgovor o daljnem delovanju. Slava podružnici.

Iz učiteljskih krogov, 29. maja t. l. — Pritakoval sem, da bodo zmogljivi od mene pisal o zadevi, katere bi sodaj morala biti uže na čistem. — Pri zborovanju učit. društva dne 2. t. m. izvolil se je na stavljen predlog odsek, katerega naloga je, ukreniti potrebne predpriprave za dostojen opis našega političnega okraja. Dosedaj se ni še nič bližalo o zborovanju odseka. Predlagatelji se morda zadovoljni s tem, da so se njih predlogi sprejeli; vsaj tako bi se dalo soditi po delovanju, kajti nobeden se noče ganiti, pritiči in pospešiti preseljenja te nakuze. Oni, ki je sprožil misel za opis, ali pa tisti, na kogar predlog se je izvolil odsek, moral bi povabiti udeležence v ustanovitev in posvetovanje. Ne lotimo se onega česar nadaljevati nočemo! Misel za opis okraja po vzgledu vrlih učiteljev Pestojanskega okraja je izvrstna, a žal da se sedanjim zanimanjem ne pridemo do konca. Pomisliti je, da čaka odbora ogromno delo, ki se ne dá izvršiti v kratkem času; treba tedaj se ga mahoma lotiti in neumorno delovati, da se dospé do smotra. Gotovo je še dovolj časa in ni nobene sile za zgotovljenje opisa, a menim, da bi se sedaj sestavil opis, katerega naj bi naši potomci spopolnili in po razmerah preuredili.

Iz Brd, 30. maja. — (Nov zdravnik, ki zdravi brez zdravil.) Pezvam v Gorici 15 zdravnikov, pa tudi Kormin, Gradisce, Cividat ali Staro mesto, Tržič in Ajdovščina mi v tej zadevi niso neznani; pa čudno, da noben zdravnik v teh krajih nima take zmožnosti, kakor naš domači v Brdih v bližnji vasi, kateri vsak dan ozdravlja v primeri več oseb kakor kateri koli zdravnik in vse brez zdravila; samo blagoslovlja osebo, kruh, sladkor, jabolka itd., popljuje na tri kraje, reče „bo dobro“, in vse je storjeno. Prihajajo od vseh krajev, z Laškega, iz Furlanije, s Kraša, iz Vipave, prepeljejo izpod Gorice, gorjani in celo naši domačini. Zdravnik je izvrstno izolan, ne pozna še številke eden; meni ni znano, ali gre k spovedi ali ne, in ako gre, ali omenja svoje zdravništvo ali ne. Prosim č. duhovščino, naj pozvari ljudstvo, da ne bo verovalo takih vrah in da se ne bo dajalo v roko takemu manj ko mazaču. Tudi bi bilo dobro opozniti takega vračarja, da pride lahko še sodnji v pest, ako bo kazal in izvrševal modrost, katere nima, v ikodo ljušem — za denar.

Bližnji.

S tuznega Kraša, dne 26. maja t. l. — Trda, pusta, skalovita, brezčutna narav pokriva našo planoto. Po naravi imamo tudi sroce brezčutna, kamnena, otrplo. Boli me, ah, boli, da moram o svoji take stvari, — a čemu bi pa prikrival, — resnica naj ide na dan, — morda boče potem bolje.

Naše obzorje je temno; povsod tega, jad in bolest. Polog vore najdražji zaklad nam je narodnost. Pogledimo svoje ubogo domovino. Vse je pritiaka, zatira, uničuje, uničuje! Periferija ali meja se nam od dne do dne krči, kakor komed sladkorja na vlažnem kraju. Na pomoč! Na pomoč! Treba ograje, obzidja, maspa! — Najboljše zavetje imamo v narodni družini, v slednjem času posebno v društvu „Sv. Cirila in Metoda“. Slovenija se vzdramlja, boritelj kličejo se na delo, navdušujejo se za sveto stvar, širno domovine utujejo se podružnice, — pa naš Kraš? ... Celé Gorotina se je vzdudil, — pa naš Kraš? ...

Da, trdi, brezčutni, brezčutni smo! — Jeden gospod iz Sežane je bil uže nekaj začel, pa ... in jeden gospod iz Kormina je bil tudi nekaj prišel, — pa ... Gospoda, pri nas ni dovolj, da se je oglašalo,

da malo podregnemo, — saj veste, da so naša srca v trdeji kamneni skorji, dobro veste, da so naši novci v jekleni posodi ter da je vražji ključek sila, sila trmast, — nas je tedaj treba prav resnega dela, trdne volje, truda, napora, znoja!

Dasi mi Kraševci, bodemo tedaj še spali, še ležali, še v svoji mladosti ... kako se nam naša mladina odtujuje, grabi, kade? — Ne, ne, naša bratje! Budimo se, očitimo se, ohranimo se, zgrabimo i mi za naše narodno srečje, zgrabimo i mi, tu na Kranjku, na sivem Krašu, trdnjavo „Sv. Cirila in Metoda“ ter pokazimo svetu, da nismo še propali, da nismo še izšli, da smo še nekoliko dremali, da smo se pa zbudili, da čujemo, delamo in se borimo za narodni obstanek, in prav blagosloven njegov napredek! Osnujmo tedaj podružnico „Sv. Cirila in Metoda“: eno v Sežani, eno v Korminu, ali pa vsaj eno na celji široki Kraš!!!

V hrepenčej nadi, da pade kakšna beseda na plodovita tla, s trobojnico v roci iz dna svoje duše zakličem vsem dragim Kraševcem: Na delo, na boj!!! Viktorin.

Z dežele, dne 26. maja t. l. — Pogovori o staro — novem šolskem zakonu so nekoliko potihnili, le tu pa tam prinesó časniki kak članek gledé tega vprašanja. Čitati je bilo, kako so po nekó slovesno obhajali dvajsetletnico novemu šolskemu zakonu na čast „Slov. Narod“ prinesel je celo vest, da nekje na Češkem so mu peli „Miserere“ (nagrobnice). Menjenja sem, da ne treba niti napravljati slovesnosti, niti moliti bilj o šolskem zakonu, kajti nižji slojevi obračajo, a minister Gauč obrne. V naši okolici je uže takó in takó ljudstvo protivno šoli radi bližnjih tovarnic; iz ravno tega uzroka nasprotovalo bi tudi onomu šolskemu zakonu, katerega porod je silno težek. Opazuje se, da so stari neke vrste ljudje, — katerih mišljenje namreč ni bilo nikoli mlado — tako nasprotni šoli, kakor bi se bili oni rodili „dohtarji“ morda še z obširnejšo učnostijo, kakeršno imajo sedaj — ki pa ni zelo obširna. Temu se ne čudim, kajti čudak ima o vsakej stvari drugačne misli in predsodke, kakor jih imajo navadni ljudje. Tega ne morem vendarle nikako doumiti, kako morejo taki črnogledi „pessimisti“ soditi o šoli, katere še znotraj videli niso, tem manj nje bistvo proučili. Svetovati komu nasprotno od tega, kar veleva postava, pravi se nasprotovati obstoječim zakonom — in to je kaznjivo. Kaj nam veli v tem neka zapoved božja? Zapomnimo si jo dobro! „Le čevlje sodi naj kopitar!“ Varuj Bog, ko bi te vrste ljudje bili uplivni! Preobrazil bi šolo in cerkev po svojem samovoljno — čučaskem kopitu — česar pa varuj nas Bog!

N. Mežn.

Politični razgled.

Stalni pravni odsek državnega zbora ima vsak teden več sej in pretresuje načrt nove kazenske postave.

Tržaški škandal o priliki spuščanja križarja „Frana Josipa I“ v morje razpravlja se še vedno po listih. V tej zadevi je bil policijski predsednik Pichler cel teden na Dunaji.

V Istri pripravljajo se naši rojaki prav resno na volilno borbo za deželni zbor. Tabor pri S. Petru v Šumi ni dovoljen.

V Trstu razglašen je vsled odloka visokega c. k. ministerstva notranjih zadev slovenski kot deželni jezik. Mi smo to uže prej vedeli, ali mestni magistrat ni hotel tega videti.

Na Kranjskem napovedala sta dr. Vošnjak in H. Kavčič štiri volilne shode za volilce kmečkih občin na Notranjskem.

V Belgradu so bili poulični neredi, katere so prouzročili naprednjaki, nekdanji minister Garašanin in njegovi pristaši.

Nemci se oddihajo od velikih slavnosti, katere so priredili svojim italijanskim zaveznikom v Berlinu in drugod. Obojestranski časnikarji hoteli so se kar použiti od nepopisne hratske ljubezni.

Italijani pišejo mnogo o navdušenosti, s katero so bili sprejeti na Nemškem, ter pozabljajo za trenotek domačo agrarno mizerijo.

V angleški zbornici so nekoliko rožljali. Kam to meri, ne vemo, pa dobro ni. Od besed do dejanja je vtasih le majhen korak.

Domače in razne vesti.

Vabilo. Po sklepu odbora slovenskega narodno političnega društva „Sloga“ vladno vabim vse p. n. gg. volilce poslancev za deželni zbor c. k. okrajnih glavarstev sežanskega, goriškega in tominskega k javnemu shodu dne 6. junija tek. leta ob 11. uri predpoludne v prostoro slovenske čitalnice v Gorici (v Maršini-jevi gostilni). Na dnevni red pride edina točka: postavljenje kandidatov za volitve v deželni zbor. Odbor „Sloga“ je soglasno sklenil priporočati sledeče kandidate: I. V volilni skupščini kmečkih občin: 1. za sežansko glavarstvo gosp. dr. Josipa Abram-a, odvetnika v Gorici, in gosp. Rajmunda Mahorčič-a, veleposesnika v Sežani; 2. za tominsko glavarstvo: gosp. dr. Antona Gregorčič-a, profesorja bogoslovja v Gorici, in gosp. dr. Nikolaja Tonkli-ja, odvetnika v Gorici; 3. za goriško glavarstvo: gosp. dr. Aleksija Rojica, zdravnika v Gorici, in gosp. dr. Josipa Tonklia, odvetnika v Gorici; II. za volilno skupščino slovenskih trgov: Ajdovščine, Kanaša, Tomina, Kobarida in Bovca, gosp. Matijo Jonko-a, veleposesnika v Bovcu; III. za volilno skupščino veleposesnikov: gosp. Josipa Ivančič-a, c. k. notarja v Tominu, gosp. Ignacija Kovačič-a, veleposesnika pri Sv. Luciji, in gosp. Andreja Kocijančič-a, veleposesnika v Podgori. K temu velevažnemu shodu vabim tudi zastopstva vseh slovenskih političnih društev naše dežele. V Gorici, dne 30. maja 1889. Dr. Josip Tonkli, predsednik „Sloga“.

Društvu „Sloga“ se je v nekem slovenskem listu očitalo, kakor da bi hotelo nekako samooblastno postavljati kandidate za bodoče volitve v deželni zbor goriški ter pritiskati na volilce, da bi jih volili. Na to moramo odgovoriti, da društvo si ne prilastuje ni moči ni poklica, da bi na svojo roko postavljalo katerega kandidata, temveč da si šteje le v dolžnost pomagati pri določevanju kandidatov s tem, da poizveduje, kar je potrebno, in da naznanja volilcem imena takih mož, ki z ozirom na obstoječe razmere majo upanje, da bodo izvoljeni, in dajejo upanje, da bodo delovali tako, kakor zahteva korist dežele. Iz tega namena je društveni predsednik povabil v pogovor bivše deželne poslance, da bi izvedel, ali bi bili voljni sprejeti izvolitev, ako bi se urodil za nje izrekel; kajti kaj pomaga staviti koga za kandidata, ako noče biti voljen. Dasi bi večina gospodov bila najrajša prosta dela, katero nalaga deželno poslanstvo, izrekli so se vendar vsi manj ali bolj jasno, da so pripravljani podvreči se častni nalogi, ako jim volilci skažejo svoje zaupanje. Poslušajoč se one pravice, ki je dana vsakemu volilcu, razmišljevali so tudi bivši poslanci, v kateri volilni skupini naj bi se kdo priporočil za kandidata, ter so naznanili svoje mnenje odboru društva „Sloga“. „Slogini“ odborniki so se izjavili, da se popolnoma ujemajo z izraženimi nazori, ter so sklenili sklicati volilni shod, da se vsa zadeva izroči v pretresovanje in sklepanje volilcem. Pri tem shodu postavi odbor svoje predloge ter jih bo utemeljeval in zagovarjal; na volilcih bo pa leželo, da jih sprejmejo ali premenijo. Po tem takem se uam zdi, da se je odbor in njegov predsednik pravilno vedel in da se mu ne more očitati samovolja ali pristranost. Očitati bi se mu bilo smelo, ako bi ne bil ničesa storil, da bi olajšal volilcem važno delo pri izbiranju in postavljanju kandidatov.

Volilni shod, ki je naznanjen v današnjem listu, je prvi korak, da se srečno izvršijo volitve v deželni zbor. Najprej treba posvetovanja in pogovora, da pové vsakdo svoje misel, da izreče vsakdo svoje mnenje in željo ter da se tako primerije in osvetlijo razne težnje in namere, dokler se slednjič volilci ne zjedinijo v načelih, ki morajo voditi volitve, da častno izpadejo, ter v konkretnih predlogih gledé oseb, ki naj se volijo v posameznih skupinah. S početka napravi se poskušnja z enim volilnim shodom; ako bi ta ne zadostoval, sklicali bi se še drugi; vendar prav bi bilo, da bi se že prvega shoda udeležili volilci v obilnem številu, da bi se toliko laže doseglo kaj stalnega in kar bi sploh ugajalo. Vabimo torej volilce vseh skupin in vseh okrajev, naj pridejo množično k temu shodu ter naj povejo brez ovinkov svoje pravo mnenje, ker le na podlagi pravega mišljenja večine mogoče je kaj stalnega sklepati. Kdor ne mora osobno priti, naj sporoči svoje želje po katerem zastopniku, in kdor sam pride, naj prijazno sprejme tudi naročila svojih sosedov ali soobčanov, da mu bo mogoče govoriti ne le v svojem, ampak tudi v imenu onih, ki so ga pooblastili. Na tak način se obelodani mišljenja volilcev v njih večini in bo mogoče tako sklepati, da se bodo volilci na dan volitve tudi držali storjenega sklepa in da pripomorejo tako do častnih volitev, kakršne so bile pred 6 leti.

Prvotne volitve v kmečkih občinah začnejo v nekaterih krajih že prihodnji ponedeljek, drugod

pa naslednje dni. Nekateri volilci premalo cenijo te volitve in se jih zdržujejo, misleč, da že opravijo drugi brez njih, kar je treba. Tako mišljenje je popolnoma nespametno in vemo, da se preizvišeni gospod knez in nadškof goriški je opomnil v nekem svojem pastirskem listu, da je dolžnost vsakega vernega kristijana delati na to, da pridejo v javne zastope dobri možje. Ta skrb ni torej naložena le nekaterim osebam, ampak vsem volilcem, in vsakdo je dolžan skrbeti za to, da se uže pri prvotnih volitvah izvolijo taki volilni možje, ki imajo prostost in pogum voliti pozneje v deželni zbor kandidate, ki so vredni splošnega zaupanja, ki so pokazali se svojim dosedanjim dejanjem, da morejo poudarjati in zastopati splošne koristi. Če tudi je omenjena dolžnost splošna, vendar veže najbolj in v prvi vrsti tiste, ki morejo v tem oziru največ koristiti z lepim izgledom, z dobro besedo, s prijaznim poukom in s pojašnjenjem dejanskih razmer. Tudi pri volitvah velja pravilo, da kdor je več prejel, od tega se bo več tirjal; zato opozarjamo vse cerkvene, šolske, občinske predstojnike in upravitelje ter vse rbjake, katerim je Bog dal razum, da vejo in spoznajo več ko kateri njih sosed, naj o pravem času poučijo svoje sobotinarje ter pripomorejo k temu, da se izvolijo volilni možje, polni uma in značaja, ki bodo glasovali za dobre kandidate. Uže pri prvotnih volitvah naj se naznanjajo imena kandidatov, katere nameruje predlagati društvo „Sloga“ in naj se volijo volilni možje z vednim ozirom na omenjene kandidate.

Volilci veleposestniki naj bodo oprezni radi svoje volilne pravice, posebno oni, ki plačujejo davek pri več davkarijah. Politična gosposka zahteva od državnih davkarij, naj naznanijo tiste posestnike, ki plačujejo najmanj 50 gl. zemljiškega ali pa tega in katerega neposrednega davka brez doklad. Vsaka davkarija to tudi stori glede davka, ki se pri njej plačuje. Če pa kdo plačuje davek na dveh ali morda več krajih, ve to le on; od davkarije se ne more zahtevati, da bi to vedela in naznanila; zato mora tak posestnik svojo volilno pravico reklamirati v roku 14 dnej, potem ko objavi tržaški uradni list „Osservatore Triestino“ imenik volilcev v tej skupini. Reklamacija je brez koleka in prav pripresta; podpisani prositi na podlagi davkarijskih spričeval, iz katerih je razvidno, da plačuje na leto 50 gl. zemljiškega in izadnega davka, naj se vpiše med volilce v skupini veleposestnikov za bodoče volitve v deželni zbor goriški. Prošnje se napišejo na veseljavno c. k. namestništvo v Trstu; davčne razkaze v volilne namene morajo dajati davkarije strankam na njih zahtevanje brez koleka in brezplačno. Rojaki, vsak naj se gane po svoji moči, da se s skupnim delovanjem doseže kaj dobrega. Kdor ne zna sam varovati svojih pravic, naj ne pričakuje in naj ne tirja, da bi mu jih drugi varovali. Neki pregovor pravi, da kdor čuva svoje pravice, ta jih ima. Vsakdo naj torej zračuni, koliko davka plačuje, ter naj povpraša, ali je v dotičnem imeniku.

Odlikovanja. Dr. Josip Defacis, predsednik deželne nadsodnije v Trstu, rodom Kanalec, imenovan je skrivnim svetovalcem Nj. Veličanstva, ter mu gre kot takemu naslov vzvišenost ali ekscelencija. Čestitamo. — Dvorni svetovalec vitez Rinaldini v Trstvu dobil je vže pred daljšim časom naslov namestnišvenega podpredsednika. — Franc baron Rechbach, c. k. dvorni svetovalec v Gorici, dobil je komturni križ reda Franca Jožefa. Mestni župan in dva podžupana sta mu šla čestitat v imenu mestnega starešinstva. — Preč. g. Marka Glasera, častni kanonik in župnik pri Sv. Petru blizu Maribora, tovariš in prijatelj nepozabnega ranjkega škofa Martina Slomška, dobil je od presvitlega cesarja viteški križ reda Franca Jožefa. — Preč. g. Janez Legat, profesor veronauka in semeniški vodja v Trstu, postal je papežev častni kamernik. —

Drobne novice. Kornij poveljnik feldčajmajster Schönfeld bil je ta dni v Gorici in je nadzoroval posadko. Pri tej priliki je nekemu topčarju top nogo zlomil. — Poštni svetovalec Karol Pokorny prišel je z Dunaja, da prevzame vodstvo poštnega ravnateljstva v Trstu.

Če. oo. kapucini v Gorici popravili so v zadnjih letih marsikaj v svoji cerkvi ali na samostanskem poslopju, kar daje stavbi lepše lice in služi složnosti pobožnemu občinstvu, ki zahaja v to cerkev. Nenavadno velike poprava in oplešave vršijo se pa letos in sicer uže mesec dnij. Komur je cerkev znana, ve, da ob steni na desni, ko se pride v cerkev, so bile tri kapelice, ki se pa niso ujemale po svoji obliki in velikosti. Srednja je bila največja. Zdaj je pa tudi prva in tretja enaka drugi z lepim altarjem ter so vse kapelice v zvezi ena z drugo, s prostorom pred žagradom in z žagradom samim. Vrh tega so narejena tudi izpred cerkve vrata v prvo kapelo, tako da se vidi celo v žagrad, ko so vsa vrata odprta. To bo posebno dobro za zračenje cerkve in za take dneve, ko dohaja veliko ljudstva,

n. pr. o porcijunkuli. Pred ograjo pred velikim altarjem postavi se na vsako stran še stranski altar; prižnica se prenese na srednji steber v cerkvi na nasprotno stran; kapelice in cerkveni obok se pomalajo in okrasijo s slikami. Do binkošti bo delo končano in vredno, da si je vsakdo ogleda. Ubogi redovniki popravljajo z zaupanjem na božjo pomoč in na radodarnost usmiljenih ljudi. Kdor je odmeril kak dar, lahko ga pošlje ali prinese k samostanskim vratom, kjer se hvaležno sprejme vsaka tudi najmanjša pomoč.

Farizeji so se pohujševali nad Zveličarjem, ker je v soboto ljudi zdravil; nad svojimi sleparijami, oduštvu in zatiranjem ubogih se pa nis. pohujševali. Tako se tudi neki list izpodtika nad belo-modro-rudečo nošo, katero imajo od pamtive ka dečki, ki nosijo goriškim frančiškanom križ; a nič se ne izpodtika nad Oberdankovimi klobuki, svojiskimi zvezdami, cveticami marjeticami „patrifotičnimi pozdravi“ in enakimi „otročarijami,“ ki so se uvedle zadnjih 10 let v naših krajih. Belo-modro-rudeče barve so stare goriške, sedanje kranjske, torej avstrijske; oficijozni listi pa ne nehajo imenovati jih ruske, in nikogar ni, ki bi hujskačem usta zamašil!!

† Peter Svetlin, župnik v Avberu na Krasi, umrl je dne 21. maja v 68. letu svoje dobe. Pokojnik je bil rodom Dolenjec. Gimnazijo je obiskoval v Karlovcu in v Ljubljani, bogoslovje pa v Gorici. V svojem življenju je tudi učiteljeval, in to vsega vkup preko 30 let. Pogreb njegov je bil dne 23. maja. Vdeležila se ga je vsa občina nekaj zunanjikov in 9 duhovnikov. N. v m. p.

Kmetijski stroji ponujajo se dandanes tudi posameznim kmetom po razmerno nizki ceni; ali škoda, da tako kupčijo imajo največ v rokah agentov ali nabiralcev odkupnikov, kateri včasih niso preveč natančni v svojih popisovanjih ali pa ne znajo ljudem vsoga povedati, kar je treba. Tako se zgodi, da marsikdo si naroči pri agentu kmetijski stroj, da podpiše menico v zagotovilo, da ga resnično plača, da mora pogojeni denar v resnici plačati, in da vendar ostane brez stroja, ali pa ga mora dvakrat plačati. Vsem tem neprilicnostim se človek ogne, ako ne zaupa nobenemu agentu in se v takih stvarih naravnost obrne na kmetijsko društvo v Gorici, ki prikrbi vsakovratne stroje bolje ko kateri koli agent. Kdor noče biti opeharjen in noče trpeti škoda, naj si zapomni ta opomin.

„Dolenjski Sokol“ vabi k slavnosti, katero bo obhajal o priliki razvijanja društvene zastave s sodelovanjem „dolenjskega pevkega društva“ v Novem Mestu dne 8., 9. in 10. junija t. l. Vespored. Dne 8. junija. Ob devetih zvečer podoknica kumici. Potem koncert pri g. Brunerju. Dne 9. junija. Ob petih zjutraj budnica. Ob devetih shod v telovadnici. Ob polu desetih pozdrav vseh gostov pri slavoloku. Ob desetih sv. maša na trgu in razvijanje zastave. Potem slavnostni sprevod po trgu. Ob polu eni banket v šitalniški dvorani. Ob štirih popoludne izlet v Žunhovo hosto: ondi narodna veselica s telovadbo, petjem in godbo. Ob devetih zvečer sijajni ples v šitalniški dvorani. Dne 10. junija. Ob devetih zajutrek pri g. Tučku. Ob desetih dopoldne pohod šole na Grmu. Ob eni po obedu izlet v Toplice. Opomba. P. n. gospoda, ki se želje udeležiti te slavnosti, naj blagovolje slavnostnemu odboru to naznaniti najkasneje do 5. junija, ker na poznejša oglasila se radi banketa ne bode moglo ozirati. Kuvert pri banketu stane 1 gl. 50 kr. za osebo.

Veteranako društvo imelo je 19 t. m. v Dornbergu lepo vaselico, o kateri smo dobili danes kratko poročilo. Žalibog da niti tega nismo mogli objaviti radi pomanjivosti.

Vipavsko sadje prodaja se letos v Ljubljani v posebni prodajalnici novoizidane nunske hiše po tako nizkih cenah, da se s tem pridelovalci izognejo posredovalca, ki bi dražil ceno. Večji sadjerejci Vipavski združili so se namoč v združno za skupno prodajo pridelanega sadja, katero v Ljubljani prodajajo po za to najetem lastnem prodajalcu na debelo in na drobno.

Pesme Valentina Vodnika. Tako je naslov knjžički, katera se dobiva pri J. Blaznikovi naslednikih v Ljubljani. Knjžičica obsega Vodnikove pesme, ki so ravno tako natisnjene, kakor jih je sam zapisal; nadalje njegov zelo zanimiv živootpis in popis kranjske dežele, katerega je spisal Vodnik sam. Ker se sedaj ravno bližajo slavnostni dnevi, ko bo slovenski narod slavil svojega prvega pesnika ter njemu stavljal spomenik, tudi mi toplo priporočamo, da si vsak kupi to knjžičico kot mali apominek, katera je v vsakem oziru zelo zanimiva ter stane samo 10 kr. Mnogim najlažjim pisateljem ne bo ugajal jezik v njej, ali naj se tolažijo s tem, kar bodo čitali v opombi na zadnji strani. „Novice.“

Z Dunaja prejeli smo od odbora podpornega društva za slovenske visokozvočne glasove poročilo:

Društvo se ne obstoji pol leta, pa uže šteje 80 udov: 16 ustanovnikov in 64 rednih udov podpornikov in dobrotnikov. Vaega skupaj je društvo prejelo 1127 gl. Glavnica znaša 815 gl. ter je naložena v dveh dunajskih hranilnicah. Razdelilo se je 244 gl. Društvo ima tudi srečko Rudolfove ustanove, ki so jo l. 1884 kupili Dunajski Slovenci ter jo podarili podpornemu društvu. Ustanovne stroške, koleke, tiskovine, poštne znamke itd. poravnal je odbor z 28 gl. iz svojega. — Od slovenskih pokrajin pristopilo je največ udov iz Kranjske, namreč 8 ustanovnikov in 18 podpornikov, skupaj 26 udov s svoto 481 gl. in sicer iz Ljubljane 8 udov: 2 ustanovnika in 6 podpornikov s 138 gl.; iz Kranja 2 ustanovnika, 5 podpornikov in 4 dobrotniki, skupaj 11 udov s 130 gl.; iz Radovljice 2 ustanovnika s 100 gl.; iz Vipave 1 ustanovnik s 50 gl.; iz Vrhnike 1 ustanovnik s 50 gl.; iz Idrije, Litije, Skofje Loke po 1 podpornik s 5 gl. — Za Kranjsko pride Štajarska z 9 udi s 103 gl. in sicer iz Gornjega Grada 1 ustanovnik s 50 gl., 1 podpornik s 5 gl., skupaj s 55 gl.; iz Celja 3 podporniki s 30 gl.; iz Vranskega 1 podpornik s 5 gl.; iz Blаницe 2 podpornika s 10 gl.; iz Dol. Hrastrnika 1 dobrotnik s 3 gl. — Tudi iz koroške pristopilo je 5 udov s 18 gl., in sicer iz Spitala, Dholca, Svabeka, Vugrč. Iz Zagreba pristopil je 1 podp. s 5 gl. Največ udov šteje društvo na Nižje Avstrijskem, oziroma na Dunaji in sicer 7 ustanovnikov in 32 družih udov skupaj torej 39 udov, ki so vplačali 520 gl. Dunaju pripada 6 ustanovnikov in 32 udov s 467 gl. Dunaj Nov. Mestu 1 ustanovnik s 50 gl. — Na 28 prošnji bilo je razdeljenih 244 gl. Vsem prošujam društvu radi nedostatka sredstev ni moglo ustreči. Prošji so iz Goriške, Koroške, Kranjske in Štajarske, največ juristov a tudi mnogo medicincev, filozofov in živnozdravnikov. V mesecu marcu prišel so je odboru zahvalit Koroški Slovenec, ki je ravno dovršil svoje študije, trdeč, da so ima le podpornemu društvu zahvaliti, da je mogel končati svoje nauke, ker ga je ono v najvažnejšem času gmotno podpiralo. Večno bo biti zato hvaležen. Obljubil je naseliti se v svoji domovini ter zvesto delovati za svoj narod. — Odbor podpornega društva prosi ljudno za daljno pomoč iz domovine i da bi poverjenistvo blagovolili prevzeti posebno oni, ki so enkrat na Dunaji študirali. Naslov blagejnikov: Gosp. R. Pukl, Wien VII. Zieglergasse 65.

P. N.

Častimo se naznaniti Vam, da z današnjim dnevom smo izročili zastop našega slovečega podjetja gospodu

Frideriku Larisch-u
pri Katariniju št. 2 v Gorici.

Ob enem porabimo to priliko, da najtopiteje priporočamo svoje razne vrste piva, kakor: eksportno, marono, salonsko, plzensko pivo ter presimo, da bi hoteli zaupljivo pokriti svojo potrebstino v tem oziru s pomočjo in posredovanjem našega zastopnika gospoda Friderika Larischa, na katerega se smete obrniti, prav gotovi, da bote hitro in natančno postreženi.

Z odličnim spoštovanjem
dediči **FRANCA HOLD-A.**
Pivarsko društvo v Pantiganu
pri Gradcu.

V VSEH TRAFIKAH

Glavna zaloga za Avstro-Ogorsko: OTTO KANTZ & Co, I. Stock-im-Haus, Dunaj.

